1849. N°. [illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 21 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 20 December.

De geheele jagt zal in deze provincie den 31sten dezer, en die op ganzen, eenden en watersnippen den 28sten Februarij 1850 gesloten worden.

— Te Muiden is in de Consistorie-kamer der Hervormde Kerk, de kist opengebroken en de opbrengt der collecte ten behoeve der Kerk, van bijna een geheel jaar gestolen.

— De *Prov. Gron. Courant* meldt, dat terwijl de vorige Ontvanger van Grijpskerke dezer dage is vrijgesproken van zich aan 's Lands gelden vergrepen te hebben, zijn opvolger zich nu uit de voeten heeft gemaakt, een tekort in de kas van bijna f 8,000 achterlatende.

— Met genoegen namen wij inzage van een prospectus, geteekend door de Heeren Gebr. Heemskerk, J. C. S. Knegt en M. Weimar ten Cate, te Amsterdam, betreffende *eene op te rigten Reederij en ten doel hebbende het daarstellen eener Handels- en Zedelijke gemeenschap tusschen Nederland en de Nederlandsche emigranten der kolonie de Kaap de Goede Hoop, thans gevestigd in het binnenland der Portugeesche bezittingen, aan de Oostkust van Afrika.*

Dat prospectus schetst eerst de rijke bezittingen der Portugezen en tevens de weinige belangstelling die zij daaraan schenken en spreekt daarna over de emigratie, die in 1835 uit de kolonie de Kaap de Goede Hoop, noordwaarts door het binnenland van Afrika, naar deszelfs Oostkust begon en sedert tot in de Portugeesche kolonie Mozambique gevolgd is. „De Engelschen noemden deze gebeurtenis te regt eenig in de geschiedenis" en gewis bekwam de Portugeesche kolonie gemakkelijk en kosteloos eene nijvere, vreedzame en geacclimateerde bevolking.

Die deze daad ten uitvoer bragten, waren Nederlanders van afkomst. Zij zetten zich in de straks genoemde Portugeesche bezitting neder, weinige dagreizen van de kust, en kunnen over de Lagoabaai (de schoonste haven van geheel de Afrikaansche kust) en langs de rivier, hunnen handel drijven. De Portugezen verwaarloozen de voordeelen, hier voor hen te erlangen; alleen de Engelsche en Noord-Amerikaansche schepen drijven onder eigen vlag handel op de hoofdplaats Mozambique, doch worden in de subalterne havens niet toegelaten. Portugal zendt om de twee jaren of tweemaal in de drie jaren een schip naar die streken. Ziedaar de eenige gelegenheid voor den Europeschen handel op die oorden, behalve eene geregelde vaart met Bombay door middel van koloniale schepen, tot plaatsing der uitvoeren van ivoor, barnsteen, schildpad, amber-grijs, Columbo-wortel, was, huiden, gomsoorten en China's appels. Ook voorzien de terugkeerende schepen in de benoodigdheden der Kolonie.

Men gevoelt, dat bij eene geregelde gemeenschap met Europa, aldaar goede zaken zouden te doen zijn; vooral thans, nu er zich in het vruchtbaar binnenland, eenige honderden huisgezinnen der Kaapsche kolonisten hebben nedergezet, die behoeften hebben aan voorwerpen van Europesche nijverheid en zich voorzeker met ijver zouden toeleggen op het inzamelen en aankweeken van die artikelen welke in Europa gereede koopers vinden.

Voegt men daarbij de bekende welwillende gezindheid der Kaapsche Emigranten jegens de Nederlanders, dan is het ontwijfelbaar, dat onze handelaars zich al zeer gemakkelijk met hen in aanraking kunnen stellen, echter onder ééne voorwaarde, deze namelijk: *dien handel te drijven onder Portugeesche vlag.* De ondervinding heeft bewezen, dat daardoor alleen op gunstigen uitslag is te hopen, en het is daarom, dat te Lissabon de zekerheid gezocht en verkregen is, dat hieraan geene hinderpalen in den weg zullen worden gesteld.

De geachte onderteekenaren van het Prospectus willen alsnu beproeven, of er genoegzame deelneming te vinden is, ten einde eene handels-expeditie onder Portugeesche vlag naar de hiervoren omschreven oorden uit te zenden, ten einde er wederkeerig voordeel gevende betrekkingen aan te knoopen, en tevens ook aan de zedelijke belangen der Emigranten nuttig te zijn.

Geen particulier winstbejag schiep het plan tot deze onderneming; de ontwerpers bewijzen dit, door af te staan van alle commissiën, welke naar usantie in den handel voor hunne bemoeijingen te berekenen zouden zijn. De onkosten echter, uit die bemoeijingen voortspruitende, blijven natuurlijk ten laste der Reederij.

Zes weken na het vertrek der Expeditie (waartoe slechts f 50,000 noodig is) zal er rekening en verantwoording tot dien datum, en zes weken na de terugkomst der Expeditie, een behoorlijk verslag aan de deelnemers worden gedaan, in geval de realisatie van retouren niet binnen dien termijn mogt hebben kunnen geschieden, en waarna de finale afrekening zoo spoedig mogelijk volgt.

»*Zucht om langs legitimen weg onze geestkrachtvolle stamgenooten in de ontwikkeling hunner handels- en zedelijke aangelegenheden behulpzaam, en daardoor tevens onzen eigen Handel en Nijverheid tot nut en voordeel te zijn,*" zou zulk een doel de belangstelling en deelneming van den Nederlandschen handel niet opwekken?

Spoedig hopen wij den gewenschten uitslag te kunnen mededeelen.

(*Amst. Cour.*)

's GRAVENHAGE, 19 December.

Prinses Marianne heeft aan boord van de Engelsche stoomboot Indus, den 2den dezer Messina verlaten, en is naar het Heilige Land vertrokken.

— De Regering zou de bataillons infanterie van 4 op 5 compagnien brengen. — Ook zou het voornemen bestaan om Burgemeesters ten platten lande niet boven de 70 jaren in betrekking te laten.

— De Minister van Binnenl. Zaken heeft, bij besluit van den 18den dezer, den Heer H. J. Lion, op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking als stenograaph, waartoe hij bij besluit van den 12den dezer benoemd was.

— Eergisteren is een half uur noordwaarts van Scheveningen, gestrand de te Groningen te huis behoorende, van Koningsbergen terugkeerende en thans naar Gend bestemde kof Margrita, Kapt. K. J. Scholten, geladen met raapkoeken. Op het vernemen van dit ongeval, is de reddingsboot van de N. en Z. Hollandsche redding-maatschappij dadelijk in zee gestoken; doch, ten gevolge van het breken eener lijn, kon men het schip niet dadelijk naderen, en de manschap der boot kwam hierdoor zelf in groot levensgevaar. Niettegenstaande het reeds donker was geworden, werden onmiddelijk eenige andere reddings-middelen beproefd; na welker vruchteloozen uitslag, 6 visschers ten derde male eene proef met de reddingsboot hebben gewaagd. Na een kort tijdsverloop, werd echter bespeurd, dat de lijn op nieuw was gebroken, en werd de ledige boot, dobberende op de onstuimige baren, gezien. Daarop waagden zich eenige kloeke zwemmers, ten einde te beproeven om hunne medgezellen en de equipage van het gestrande schip hulp toe te brengen, toen met levensgevaar, een met paarden bespannen wagen tot op eenigen afstand van het gestrande vaartuig werd gevoerd. Men is er in geslaagd, de wakkere visschers met vijf schipbreukelingen behouden aan het strand te brengen. De geheele equipage bestond uit 7 personen, doch twee zoons van den Kapitein zijn over boord geslagen. De Kapitein was genoodzaakt geweest, wegens een bekomen lek, het schip op strand te zetten.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 18 December.

In deze Zitting zijn na de aanneming van Hoofdstuk IX A, (*Finantiën*) de beraadslagingen gevoerd over Hoofdstuk IX B.

Dit Hoofdstuk geeft geene aanleiding tot algemeene beschouwingen.

Bij art. 26 heeft de Heer van Rijckevorsel herhaald, het meermalen geuite dringend verlangen naar eene veranderde wetgeving, op het stuk van den waarborg der gouden en zilveren werken.

De Minister van Finantien heeft te kennen gegeven dat art. 174 der Grondwet bepaalt, dat het gewigt, de gehalte en de waarde der muntspeciën worden geregeld door de wet. De zamenstelling dezer wet dient vooraf te gaan de nader wettelijke bepalingen nopens den waarborg. Die eerstgenoemde wet is reeds aanhangig bij den Raad van State; zoodra ze door de wetgevende magt zal zijn vastgesteld, zal de wet op den waarborg worden aangeboden, en daardoor voldaan zijn in eene behoefte, waarvan de Minister met den Spr. uit Rotterdam de dringende noodzakelijkheid erkent.

Over art. 29, kosten van de sleepdienst tusschen Rotterdam en Lobith, voeren de Heeren de Man en Donker Curtius het woord, (waarop de Minister van Finantiën een bevredigend antwoord geeft.

Hierna is art. 29 bij hoofdelijke stemming *aangenomen* met 54 tegen 4 stemmen, zijnde de Heeren Lom de Berg, Dullert, de Man en Reinders.

Bij de 10de afdeeling van dit Hoofdstuk, namelijk kosten van administratie

der Posterijen, heeft de Heer Sloet op art. 57 te kennen gegeven, dat hij ook voor dat art. stemmen zal, (uitbreiding der bestaande inrigting van het Postwezen) doch onder speciale verklaring, dat hij door dit votum niet geprejudicieerd zij, om, als de wet op de brievenposterijen, zoo als die nu aan de Kamer is aangeboden, in beraadslaging komst, daartegen zijne stem uit te brengen.

Eindelijk wordt, na afhandeling van al de onderdeelen, het geheele Hoofdstuk in omvraag gebragt en *aangenomen* met algemeene stemmen.

Avondzitting van Dingsdag 18 December.

In deze Zitting zijn de beraadslagingen over Hoofdstuk X, (*Oorlog*) begonnen.

De Minister van Oorlog verklaart, dat hij niet tegen de vermindering der vestingwerken is. Ook bij hem heerscht de overtuiging dat er vestingen kunnen en moeten gesloopt of verlaten worden, zonder de defensie te benadeelen, en dat daaruit ook bezuiniging kan en zal voortvloeijen. Die zaak kwam hem zóó overwegend voor dat hij gemeend heeft zich te moeten laten voorlichten door ervaren mannen, en om tevens aan de natie te bewijzen dat in dergelijke gewigtige aangelegenheden niet ligtvaardig te werk gegaan wordt. Ten slotte geeft de Minister te kennen, dat hij zich verder voorstelt om met een comité van defensie dat hij wenscht zamen te stellen, een plan te ontwerpen, en, zoodra dit zal zijn tot stand gebragt, zal hij dit gaarne in comité-generaal aan de Kamer mededeelen.

De Heeren Dommer van Poldersveldt en Zylker wijzen de behoefte aan op bezuiniging in het algemeen en op Oorlog in 't bijzonder. De laatste gelooft dat voor onzen Staat 5 millioen voor dit Departement voldoende ware.

De Heer Storm van 's Gravesande heeft zeer breedvoerig zijne algemeene beschouwingen over het budget van Oorlog en ons defensie-stelsel ontwikkeld.

Naar Spr. meening is er op de kosten van Oorlog, 2½ millioen te bezuinigen. Hij dringt aan op de sleching van de vestingen Maastricht en Venlo, Breda, Koevorden en de Bourtagne, Deventer en de IJsselvestingen, maar wil die van Groningen en Delfzijl behouden. Wat het comité van defensie betreft, zoo wenscht hij dat niet enkel hoofdofficieren daarin zitting zullen hebben, en dat het van tijdelijken aard moge zijn. Na nog onderscheidene punten en misslagen besproken te hebben, eindigt Spr. met de stelling dat wij aan het staande leger het behoud van vrede en rust te danken hebben, en dat welligt anders nu reeds overal in Europa het socialismus zijne vaan zou hebben geplant. Daarom hebben wij een krachtig leger en een goed defensie-stelsel noodig.

De Heer Donker Curtius verdedigt het verslag van 13 November, met betrekking tot het daarin voorkomende over ons defensiewezen. Zooveel is toch zeker dat dat verslag de eerste grondslag van bezuiniging bij oorlog is geweest.

De Heer Groen van Prinsterer wenscht dat het budget van oorlog met algemeene stemmen, en zonder eenig amendement worde aangenomen; hij gaat zelfs verder en meent dat het amendement van den Heer v. 's Gravesande, dat strekken moet om den Minister te steunen, eigenlijk geschikt is om den Minister te doen vallen; zijn stelsel is: Holland is onverwinbaar, als eensgezindheid, godsdienst, vertrouwen en gehechtheid aan Overheid en Vaderland ons als vroeger blijven bezielen; dan is eene geheele Natie als één man; dan ducht men geene vreemde overweldiging.

De Heer Storm vindt in het algemeen het budget te hoog opgevoerd, mogt het amendement van den Heer v. 's Gravesande aangenomen worden, dan zou hij zich met het hoofdstuk kunnen vereenigen. Hij wenscht ook de spoedige aanbieding eener wet op de bevordering en pensionering van militaire Officieren.

De Heer van Zuylen bestrijdt de wending die de Heer Groen gegeven heeft aan de discussien, door het te doen voorkomen als of de aanneming van het amendement van den Heer van 's Gravesande de aftreding van den Minister van Oorlog zou moeten ten gevolge hebben. Spr. ziet dat volstrekt niet in; integendeel strekt het amendement, om de aanneming van het hoofdstuk, waaromtrent zich immer veel tegenstand geopenbaard heeft, gemakkelijk te maken.

De Heer Groen van Prinsterer beantwoordt eenige opmerkingen en wat die van den laatsten Spr. betreft, zoo dringt hij zijne straks ontwikkelde meening niemand op, maar ze is zijn individueel gevoelen.

De Minister van Oorlog voert daarna nog het woord en zegt: dat er met 1 Januarij 1850 eene belangrijke wijziging in de bureaux van zijn Depart. zal plaats hebben, die tot bezuiniging zal leiden. Een militair Wetboek zal worden ingediend, zoodra het gewone Wetboek van Strafregt waarmede het in verband moet gebragt worden, tot stand gebragt zal zijn. De Wet op de bevordering en pensionering van Officieren ligt gereed en zal weldra kunnen aangeboden worden.

Na nog eenige woordenwisselingen, komen de afzonderlijke afdeelingen en artikelen in behandeling en wel bijzonder art. 21, waarop het amendement van den Heer van 's Gravesande betrekking heeft, strekkende, om weg te laten de som van ƒ 580,000 voor materieel der genie, met den aankleve van dien, en het uittrekken dier som voor Memorie. De voorsteller verdedigt zijn amendement dat alleen ten doel heeft, om de zaak nader te onderzoeken, en ook eene manifestatie te geven van het gevoelen der Kamer; verre echter om den Minister te belemmeren.

De Minister van Oorlog verklaart daarop, dat door de aanneming van het amendement geene stremming voor de dienst zou ontstaan; dat hij zich evenwel genoopt gevoelt het amendement te bestrijden, niet van wege dienststremming; maar omdat hij in de aanneming van dat amendement, na het geen hij bij den aanvang der zitting verklaard had, een schijn van wantrouwen zou zien en eene strekking om hem aan banden te leggen. Die neemt hij echter niet aan, dit is strijdig met zijne grondwettelijke verantwoordelijkheid en hij wil bovendien vrij zijn in zijne werkkring.

Na deze verklaring ontstaan er levendige woordenwisselingen. De Heer van 's Gravesande betreurt het, dat de Minister hem op dit terrein brengt. Zoo doende zal er nooit bezuiniging kunnen worden aangebragt; zoo doende althans zal de Kamer nooit kunnen doen blijken van hare meening.

De Heer van der Linden ondersteunt, na de verklaring van den Minister, het amendement.

De Heer Borret gelooft, dat het beter is de zaak nog eens in nadere overweging te nemen, en stelt dus voor een uitstel tot morgen ochtend.

Bij stemming wordt dit voorstel aangenomen.

Daarna is de vergadering gescheiden.

Zitting van Woensdag 19 December.

In deze zitting zijn de beraadslagingen over Hoofdstuk X (*Oorlog*), en wel over Art. 21 voortgezet.

Bij den Heer Groen van Prinsterer is een denkbeeld opgekomen, waaruit hij zich veel invloed op de stemming voorstelt. Hij wil namelijk den Min. van Oorlog gevraagd hebben, of bij hem het denkbeeld dat, door de aanneming van het amend., zijne positie gecompromitteerd zou zijn, is ontstaan na des spr. rede van gisteren avond; dan wel of die Minister die gedachte reeds koesterde van den beginne af? Is het eerste waar, dan zou spr. zich beschuldigen het zaad van tweedragt geworpen hebben; in het tweede geval vermeent hij den dank der vergadering te hebben verdiend. In het eerste geval zou spr. welligt zijne stem aan het amend. geven. Ten slotte dringt hij bij den voorsteller van het amendement aan, het in te trekken, ook om de rondborstige verklaring van den Minister van Oorlog.

De Heer Bakker betreurt, dat deze zaak gebragt is tot eene spanning, welke buiten de bedoeling des voorstellers van het amendement was gelegen. Aan dat amend. mag toch geene nuttige strekking ontzegd worden, met het oog dat zoo dringend het verlangen naar bezuiniging was uitgedrukt. Spr. verlangt dus de verklaring des Ministers, dat geen afkeer van wettige banden hem tegen het amend. heeft ingenomen, en dat hij zich daartegen slechts verklaart, omdat hij gevoelt, dat hij zijne beloften beter kan vervullen, naarmate hij door aller vertrouwen meer is gesteund en gesterkt.

De Minister van Oorlog had zich gevleid, na de verklaring, gisteren avond gedaan, niet noodig gehad te hebben op de zaak terug te komen. Hij moet hiertoe echter overgaan. Men heeft het amend. doen voorkomen, als met welwillende bedoeling gedaan en om den Minister te ondersteunen. Maar die steun is door hem niet gevraagd, ook niet van het comité van defensie en van niemand. Als hoofd van het departement, waartoe hij door 's Konings vertrouwen is geroepen, bezit hij genoeg zelfstandigheid, om zich tegen allen invloed te verzetten. Ware dit niet het geval, hij zou liever de portefeuille nederleggen. Op het gevraagde door den redenaar uit Zuid-Holland, moet de redenaar rondborstig verklaren dat hij, van den aanvang toen hem het amend. door den geachten voorsteller werd medegedeeld, bij hem de onwrikbare meening vast stond, dat hij de aanneming zou beschouwen als een bewijs van wantrouwen, en dat hij zijne betrekking zoude nederleggen.

De Heer Storm van 's Gravesande zegt dat hij, zoo als gisteren reeds door hem breedvoerig is ontwikkeld, met het voorstellen van zijn amendement slechts een doel gehad heeft, namelijk eene mogelijke afstemming van het hoofdstuk te voorkomen. Dit doel heeft hij, zoo als de zaak nu geloopen is, gemist. Hij heeft intusschen rijpelijk over de zaak nagedacht, en de discussien aandachtig aangehoord. Zeker is het, dat die discussien eenen heilzamen invloed zullen uitoefenen op de zaak der eindelijke regeling van ons verdedigingsstelsel. Na hetgeen nu door den Minister van Oorlog is in het midden gebragt, en na zijne stellige verklaring dat, van het oogenblik dat de spr. het amendement aan ZEx. heeft medegedeeld, hij, bij eene aanneming daarvan, zulks zou beschouwen als een bewijs van wantrouwen, — na zou spr., wanneer hij bij zijn amend. bleef persisteren, den schijn op zich laden, den gang van het ministerie te willen belemmeren; iets dat hij, vooral in de bijzondere omstandigheden, waarin hij eenigen tijd geleden gemengd is geweest, geheel wil vermijden, bepaaldelijk ten opzigte van den Minister van Oorlog. Zulks toch, de vergadering is daarvan, hoopt hij, ten volle overtuigd, heeft geen oogenblik in spr. bedoeling gelegen, daar hij integendeel, zoo als hij begonnen is te verklaren, het amendem. heeft voorgesteld, ter ondersteuning van den Minister. In het wel begrepen belang van het Vaderland vermeent hij thans, dat amend. te moeten intrekken (*Toejuiching!*).

De Minister van Justitie geeft te kennen, dat thans het oogenblik gekomen is, waarop hij, namens het geheele ministerie, het gevoelen der regeering ten deze kenbaar kan maken. Het is dan ook van voordeel geweest dat, met welke goede bedoelingen het amendement ook was voorgedragen, het ministerie in de aanneming een blijk van wantrouwen zou vermeenen te hebben moeten zien. De Minister van Oorlog heeft met die rondheid, welke de leden der Kamer op prijs hebben weten te stellen, te kennen gegeven dat hij de slooping van sommige vestingen en eene geconcentreerde defensie mede verdedigde. Hij maakte alleen deze reserve dat hij, ten aanzien van eenige nog verschillende andere inlichtingen in te winnen. Men was het dus over de zaak eens, en verschilde alleen omtrent de uitvoering. Het amendement zou dus wezenlijk een blijk van wantrouwen zijn. De Minister bedankt, namens het kabinet, den geachten redenaar voor de intrekking van dat amendement. Ten slotte beantwoordt hij nog den redenaar uit Amsterdam. Hij kan dien spreker volkomen gerustestellen. De Minister van Oorlog heeft geene andere bedoeling gehad, wanneer hij van banden sprak, dan in den geest door den spreker bedoeld.

Bij de behandeling der verdere afdeelingen geeft alleen Afd. XIII (*Tractementen enz. aan de Maréchaussée*) aanleiding tot eenige discussie. De Heer

van Nispen maakt eenige bezwaren daarover dat de maréchaussée niet onder Justitie stond, alsmede dat dit wapen geene meerdere uitbreiding erlangt. Hij vindt het middel, om onze gewone cavalerie tot hulp-maréchaussée te bezigen, welligt verderfelijk voor de krijgstucht, waarvan die troepen geheel ontheven zijn.

De Minister van Justitie beantwoordt den redenaar. Uit den aard der zaak behoort de maréchaussée wel tot de Justitie, omdat zij eigenlijk hulpofficieren der politie zijn; maar, wil zij met klem aan haar doel beantwoorden, dan behoort zij onder krijgstucht te staan. Ook de Minister wenscht uitbreiding der maréchaussée, maar de geldelijke aangelegenheden veroorloven dit vooralsnog niet. Om daarin voorloopig te gemoet te komen, is men op het denkbeeld der hulpmaréchaussée gekomen, waarvan men uitmuntende vruchten gezien heeft. Wel zou het op den duur voor de krijgstucht niet goed zijn, de troepen afgezonderd van hun corps te houden. De proeve, voorleden jaar genomen, heeft evenwel niet ten ongunste gewerkt.

Bij hoofdelijke omvrage wordt het hoofdstuk *aangenomen*, met 52 tegen 8 stemmen. Tegen de Heeren: v. Zuylen v. Nyevelt, Hugenholtz, van der Linden, de Meraaz, Storm, Engelen, Westerhoff en de Lom de Berg.

Avondzitting van Woensdag 19 *December.*

In deze Zitting heeft de stemming plaats gehad over Hoofdstuk XI (*Koloniën*). De Heeren, van Ryckevorsel, van Hoëvell, Wintgens en Sloet tot Oldhuis hebben daarover achtervolgens en bij herhaling het woord gevoerd.

De Minister voor de Koloniën heeft vervolgens alle punten, bij de algemeene beraadslagingen ter sprake gebragt, achtervolgens kortelijk behandeld. De Minister heeft verklaard, 1°. dat het vraagstuk van het onderwijs in de Koloniën een onderwerp van naauwgezet onderzoek uitmaakt, en dat hij zich gelukkig zal achten, iets voor het onderwijs aldaar te zullen kunnen doen; — 2°. dat wat aangaat de verpachting der tinmijnen op Banka, hij de verklaring kon geven, dat de Regering, onder de noodige waarborgen bereid zou zijn, die in handen van particulieren te stellen, mits de inkomsten, die het Gouvernement nu daarvan trok, zouden worden verzekerd; — 3°. dat hij, Minister, gaarne in de hand wil werken de bevordering der industrie door particulieren op Java, mits zulks niet strijdig zij met den bestaanden stand van zaken aldaar; — 4°. dat de Regering, ook de ontginning van mijnen aldaar in de hand wil werken, mits zulks geschiede onder de noodige voorzorgen; — 5°. dat zij ook de invoering van eene geregelde stoomcommunicatie in Indie wenscht te bevorderen; — 6°. dat reeds de noodige bouwstoffen worden verzameld tot het ontwerpen van eene wet nopens het Indisch muntwezen, dat door de Grondwet wordt gevorderd; — 7°. dat de ondervinding van de kolonisatie aan de Saramacca, in Suriname, hem noopt, met eene uitbreiding daarvan met behoedzaamheid te werk te gaan; — en 8°. dat hij ten aanzien van den landverkoop in Indie het gevoelen van zijnen ambtsvoorganger deelt, en dat, wanneer men tot den verkoop op eene breede schaal mogt overgaan, het tegenwoordig cultuurstelsel niet zou kunnen worden volgehouden. Hetzelve is *aangenomen* met 46 stemmen tegen 1 (de Heer van Rijckvorsel). Vervolgens is ook Hoofdstuk XII (*Onvoorziene uitgaven*) *aangenomen* met algemeene (54) stemmen.

Daarna is in beraadslaging gekomen de wet op de *Middelen*. Vele sprekers hebben daarover het woord gevoerd. De algemeene beraadslagingen zijn afgeloopen. De Minister van Finantiën zal in de Zitting van morgen (Donderdag) ochtend het wetsontwerp verdedigen.

Zitting van de Tweede Kamer van Donderdag 20 *December.*

In deze Zitting zijn voortgezet de beraadslagingen over de wet op de middelen.

De Minister van Finantiën heeft in eene belangrijke rede, waarvoor hem de dank van vele leden is uitgedrukt, de onderscheidene onderwerpen en vraagstukken, in den loop der discussie behandeld, toegelicht en beantwoord.

Van het belastingstelsel gewagende, heeft Z. Exc. verklaart, dat hij, ofschoon zich thans niet kunnende verdiepen in de ontwikkeling van de beste wijze waarop eene belasting op de inkomsten zou zijn vast te stellen, echter van oordeel is dat men tot zoodanige belasting zal moeten komen om tot de afschaffing van eenige der meest bezwarende accijnsen te geraken. Het allereerste van den turfaccijns en dien op de steenkolen.

Overigens acht de Minister ook eene herziening der accijnswetten noodzakelijk, en hij zal steeds werkzaam zijn om zooveel mogelijk aan redelijke bezwaren te gemoet te komen. (*De beraadslagingen duren nog voort.*)

— De gezondheids-toestand van den Minister Thorbecke verbetert, en hij zal, zoodra de loop der beraadslagingen dit vordert, de verdediging van het hoofdstuk van Binnenl. Zaken op zich nemen.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Woensdag 19 *December.*

De Voorzitter deelt mede, dat door de Afdeelingen zijn gekozen tot hare Voorzitters, de Heeren: Martens van Sevenhoven, Lightenvelt, van Beeck Vollenhoven en Gevers van Endegeest, en tot Onder-Voorzitters, de Heeren: Insinger, van Aylva van Pallandt, Cost Jordens en van Swinderen; tot rapporteurs over het wetsontwerp, houdende overgang van uitgestelde schuld, de Heeren: Insinger, Rengers, Cost Jordens en Gevers van Endegeest; en over de begrootingswetten voor 1850, de Heeren: Martens van Sevenhoven, Rengers, Cost Jordens en Gevers van Endegeest.

De Commissie voor de verzoekschriften heeft, bij monde van den Heer Engelkens, verslag uitgebragt op twee ingekomen adressen, als het een van de stedelijke regering te 's Hertogenbosch, en het ander van het gemeentebestuur van den Dungen, beide de strekking hebbende, om bij de Vergadering de ondersteuning te verzoeken voor een nader in te dienen en door de Regering toegezegd wetsvoorstel, houdende subsidie voor het graven van een kanaal van Grave naar Geertruidenberg, waartoe de jaarlijks toenemende overstroomingen te 's Hertogenbosch en omstreken de meest dringende aanleiding geven. — Overeenkomstig het advies van het rapport der Commissie wordt besloten de adressen ter griffie neder te leggen.

De Commissie van rapporteurs heeft verslag uitgebragt over het wetsontwerp nopens de uitgestelde schuld. — Drukken en ronddeelen van het verslag; zullende de dag der beraadslagingen nader worden bepaald.

Van de Tweede Kamer zijn ingekomen de vier volgende wetsontwerpen: 1°. het 6de Hoofdstuk der staatsbegrooting over 1850 (*Hervormde en andere Eerediensten*); 2°. het 7de Hoofdstuk (*Roomsch Kath. Eeredienst*); 3°. en 4°. het 9de Hoofds. A en B (*Nat. Schuld* en *Finantiën*). Deze ontwerpen worden naar de afdeelingen verzonden. Daarna is de Zitting gescheiden.

— Morgen ochtend ten 11 ure zal ook de Eerste Kamer weder eene Zitting houden.

GOUDA, 18 December.

Er zal hier ter stede in plaats van één cent, voortaan twee centen voor ieder ℔ boter, dat ter markt gebragt wordt, moeten worden betaald. Deze verhooging moet dienen om de meerdere kosten te vinden wegens de uitbreiding der Latijnsche school. Ook zal het overschot van het voorheen vrij aanzienlijk kapitaal der stad, thans nog *f* 20,000 2½ pCt. Ned. schuld bedragende, te gelde worden gemaakt.

AMSTERDAM, 16 December.

H. M. de Koningin-Weduwe heeft aan de Vereeniging: Hulpbetoon aan Vlijtige en Eerlijke Armoede, alhier, *f* 300 gegeven; en aan de Vrouwen-Vereeniging van Weldadigheid te Noordwijk-Binnen *f* 50.

— Het eerste goud uit Californië alhier ter markt gebragt is tegen *f* 1442.60 het Ned. ℔, met ruim 13½ pCt. agio verkocht. Deze prijs is hoog, daar voor de kleine partijtjes van 1½ en 2 Ned. ℔ met moeite slechts 13 pCt. te maken was.

GRONINGEN, 15 December.

Naar mate ons prachtig nieuw akademiegebouw zijne voltooijing nadert, merkt men met genoegen dat er van onderscheidene kanten maatregelen beraamd worden, om het op eene waardige wijze tot zijn gebruik in te wijden. Reeds is er door den Raad dezer stad op den 1sten dezer maand eene commissie benoemd, om daarvan een plan te ontwerpen, welke onder anderen uit den akademischen Senaat eene commissie verzocht heeft om met haar te confereren, welke ook reeds benoemd is.

's HERTOGENBOSCH, 18 December.

Alhier is een tienguldenstuk uitgegeven, waarvan door eene behendige snoeijing twee guldens aan waarde zijn afgenomen. Men wachte zich dus voor schade en geve, bij de ontdekking van een gesnoeid geldstuk, daarvan onmiddelijk kennis aan den Heer Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank, of den Heer Commissaris van Politie.

— Op de veiling der bibliotheek van wijlen Ds. van Pellecom van Kortenhoef, alhier, is het als een der allereerst gedrukte boeken beroemd werk: *Hist. Sancti Joannis Euangel. Ejusque Vis. Apoc.*, verkocht voor *f* 300, en het fraaije exemplaar van Bilderdijks Werken en die van zijne echtgenoot, voor *f* 470.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 17 December.

Er is voor het eerst eene lading ijzer uit China te Liverpool aangebragt. Het is bewezen, dat het in hoedanigheid gelijk staat met het Engelsche, Russische en Zweedsche en tevens goedkooper is. Daar het te Hong-Kong overvloedig ter markt komt, kan het weldra een belangrijk handelsartikel worden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 December.

Bij besluit van den President der Republiek, zijn de nog bestaande 6 bataillons der Parijsche mobile garde ontbonden, die, hoewel uitstekende diensten bewezen hebbende, vooral ook ter demping van den opstand in Junij 1848, tot vele klagten aanleiding gaven van de zijde des legers, wegens de voorregten hun toegekend.

— De Wetgevende Vergadering heeft gisteren met 445 tegen 220 stemmen beslist, de algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet, betrekkelijk de belasting op de dranken te sluiten, en tot de behandeling der afzonderlijke artikelen over te gaan. De bergpartij is woedend dat de wet zonder eenig amendement zal doorgaan en ruit, waar zij er kans toe ziet, de bevolking op.

ITALIE.

ROME, 10 December.

De Fransche *Constitutionnel* meldt als zeker dat de Paus den 20sten hier heen zal terugkeeren, dat alle zwarigheden zijn opgelost en eene leening van [illegible] millioen kroonen zou gesloten worden. Men zou reeds toebereidselen voor een intogt maken. Het *Journal des Débats* bevat ook een schrijven van den [illegible]0den, doch waarin omtrent de terugkomst van den Paus niets zekers gemeld wordt.

— De Koning van Napels heeft bepaald, dat de studenten in de hoofdstad en in de provinciën onder toezigt zullen staan van eene Commissie, zaamgesteld uit 4 Priesters en een' Commissaris van Politie.

PRUISSEN.

Thans zijn de statuten bekend gemaakt van de *Koningin Elisabeth-Vereeniging*, waaruit blijkt, dat zij zedelijke en stoffelijke verbetering van de behoeftige klasse beoogt, in de overtuiging, dat eene zedelijke hervorming der huisgezinnen hoogst noodzakelijk is. De gift zal bij haar het middel zijn tot verlevendiging en veredeling van het zedelijk gevoel; en zal eene gemeenschap des geestes worden aangeknoopt tusschen de gevers en de ontvangers.

STADS BERIGT.

KENNISGEVING.

Nationale-Militie.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, gezien hebbende art. 21 der Wet voor de Nationale-Militie, van den 8sten Januarij 1817, waarbij aan manschappen, dienende bij de Nationale-Militie, wordt toegestaan, dat ingeval zij, *na hunne inlijving*, eene der vrijstellingen mogten hebben bekomen, die bij art. 91 en 94 van gemelde Wet zijn uitgedrukt, zij daarvan ten spoedigste aangifte kunnen doen aan het Bestuur der Gemeente, voor welker contingent zij zijn uitgemarcheerd; —

Roepen bij deze op, zoodanige bij de Militie voor zich zelven dienende manschappen, *die door het overlijden van hunnen vader, of hunne moeder, weduwe zijnde, of door regterlijke echtscheiding hunner ouders, of door overlijden van een' of meer broeders*, voorgevallen na hunne inlijving, zijn geworden:

Eenige wettige zonen, tevens eenige kinderen zijnde.

Kostwinners van moeders of grootmoeders, weduwen zijnde, of in regten gesepareerd.

Kostwinners van ouderlooze broeders of zusters.

Of eenige broeder van een onherstelbaar gebrekkigen broeder.

Om, uiterlijk vóór of op den 5den Januarij 1850, schriftelijke aanvrage om ontslag, met opgave der redenen, in te leveren op de Secretarie dezer Stad, 's morgens van tien tot twaalf ure, en in de opgave almede ten duidelijkste te vermelden, bij welk Regiment en Bataillon zij, door of voor wien die aanvrage geschiedt, dienende zijn; — Zullende, na opgemelden dag, geene aanvrage ten fine voormeld meer kunnen worden aangenomen.

Wijders roepen Burgemeester en Wethouders mede bij deze op, alle zoodanige Jongelingen, welke aan de inschrijving voor de Nationale-Militie in het aanstaande jaar behooren deel te nemen, welke *niet zijn geboren binnen deze Stad*, en voor zoo verre dezelve niet mogten zijn voorzien van eene geboorte-acte, om zich van heden af tot en met den 31sten December aanstaande aan te melden ter Secretarie dezer Stad, des morgens van tien tot twaalf uren, voorzien van eene juiste opgave van den tijd en plaats hunner geboorte, als wanneer van Regeringswege dezelve zal worden aangevraagd, en alzoo hun belang ten dezen bevorderd.

Aldus gedaan en gepubliceerd, bij H. H. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 17den December 1849.

DU RIEU.

Ter ordonnantie van dezelve,

L. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 19den December de Heer J. Jochems, van 's Gravenhage, in de Regten, met *Theses*.

Dienzelfden dag de Heer A. J. Claut, van 's Gravenhage, in de Regten, met *Theses*.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een' ZOON, M. C. DOZY, VAN GOOR DEN OOSTERLINGH.

LEYDEN, 19 December 1849.

Het behaagde den Hemelschen Vader heden mijn waarden Echtgenoot JOHANNES CORNELIS ZAALBERG, in den ouderdom van ruim 84 jaren, van mij weg te nemen, na een hoogst gelukkig huwelijk van 55 jaren. Kenmerkte zijn leven zich steeds door stille godsvrucht en voorbeeldelooze werkzaamheid, met diepen weemoed staar ik met mijne Kinderen en Kindskinderen hem na in een beter oord, waarop zijne hoop was gevestigd.

LEYDEN,
17 December 1849.

N. BROUWER,
Wed. J. C. ZAALBERG.

Eenige Kennisgeving.

Heden overleed, tot groote droefheid van hare naastbestaanden en vrienden, Mejufvrouw ANTOINETTE LEVINE DE KLOPPER, in den ouderdom van 62 jaren.

LEYDEN,
15 December 1849.

PAUL DU RIEU,
uit aller naam.

Heden overleed, na een langzaam verval van krachten, voorzien van de H. Sacramenten der Stervenden, te *Maassluis*, de Heer LEONARDUS KLAVERWYDEN, in den ouderdom van 74 jaren, sedert drie en veertig jaren *Heel- en Verloskundige* aldaar, diep betreurd door mij zijnen eenigen nog overgebleven Broeder, verdere Betrekkingen en Vrienden.

SOETERWOUDE,
17 December 1849.

Uit aller naam,
C. KLAVERWYDEN.

Alle Schuldeischers in den faillieten Boedel van CORNELIS VAN DER ZAAL, *Winkelier* te *Leyden* (de bevoorregte, pand of hypotheek hebbende daaronder begrepen) worden **opgeroepen** om in Persoon of bij behoorlijk gemagtigde te compareren, op Donderdag den 27sten December 1849, des voormiddags ten *elf* ure ter Vergaderkamer der Arrondissements-Regtbank op het Stadhuis alhier, ten einde tot Verificatie der Schuldvorderingen over te gaan.

De Curator in gemelden Boedel,

Leyden, 19 *December* 1849. Mr. M. H. A. LISMAN.

DE KERSBOOM.

Heden en volgende Avonden, *de Zondag en Eerste Kersdag uitgezonderd*, is bij den Ondergeteekende ter bezigtiging gesteld, eene fraaije versierde en geïllumineerde **KERSBOOM**.

De wensch om de schoone wijze, waarop het **Kersfeest als Kinderfeest** in geheel Duitschland gevierd wordt, op onzen Vaderlandschen bodem over te brengen, heeft hem tot het vervaardigen van dien Boom aangemoedigd. Hij vleit zich met een talrijk bezoek vereerd te worden.

Eene *Beschrijving van den Kersboom* en de *Viering van het Kersfeest als Kinderfeest*, zal *gratis* aan zijne geëerde Begunstigers worden uitgereikt.

S. W. WOLVEKAMP,
Aalmarkt. Banketbakker.

Eene zware wonde door Pillen en Zalf van Holloway genezen.

GEORGE HARRIS, een werktuigkundige, te *Newport* woonachtig, was sedert maanden geheel buiten staat om te werken of zelfs zijn huis te verlaten, ten gevolge van een verschrikkelijk ettergezwel, hetwelk in zijn dij was ontstaan, en dat reeds door onderscheidene heelmeesters was behandeld geworden. Eindelijk werd hij in het gasthuis opgenomen, waaruit hij, na langdurige heelkundige behandeling, als ongeneesbaar werd teruggezonden. Maar tot verbazing van een ieder werd genoemde zware wonde genezen door het gebruik der *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY, die hem schriftelijk door den geestelijke zijner parochie werden verschaft.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
Potjes Zalf à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 8,15, *f* 15,90, *f* 23,90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 19 DECEMBER.

	Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à 2½ pCt.	54¾	55¼	55 1/16
Dito Certificaten . . . . " 3 "	63¾	64¼	64
Dito dito . . . . " 4 "	83¾	84½	84
Amortisatie Syndicaat . . " 3½ "	84½	84½	84⅜
Handelmaatschappij . . . " 4½ "	167½	168	—
O. I. Leening . . . . . . " 4 "	—	—	—
Haarlemmermeer . . . . . " 5 "	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . " 4½ "	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg . . . "	60¾	61½	—
BELGIE, ... " 4½ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD . . . " 2½ "	47	47½	47⅛
SPANJE, Leen bij ARDOIN v. 85 £ " 5 "	13½	13½	13 5/16
Dito dito Onbep. Stukken . " 5 "	—	—	—
Dito Obligatiën . . . . . " 3 "	38	38½	38¼
Dito Binnenl. à 6 m. . . . " 3 "	29¼	29½	29⅜
Coupons Ardoins	8½	9½	—
PORTUGAL, te Londen . . . " 3 "	35	35½	35⅜
Dito dito . . . . " 4 "	36¾	37	36 13/16
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 " 4 "	105¾	106	105⅞
Dito dito 1828 en 1829 . . " 5 "	104¾	105½	105⅛
Cert. bij dito 1831 en 1833 " 5 "	93½	94¼	—
Dito 1840 . . . . " 4 "	84¾	85¼	85
Dito bij STIEGLITZ & Co. . " 4 "	—	—	—
Certificaten te Hamburg . . " 5 "	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . " 6 "	—	—	—
Certificaten van dito . . . " 6 "	63¾	64	63⅞
POLEN, Certificaten . . . . " 4 pCt.	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250 "	—	—	—
Dito dito . . . . " 500 "	—	—	—
OOSTENRIJK, Metall. . . . . à 5 pCt.	80½	81½	81⅛
Dito dito Nieuwe . . . " 5 "	86¼	86½	86⅜
Dito 1847 . . . . " 2½ "	42½	43	42 11/16
Dito Ween. Bank bij Goll. . " 5 "	85½	86½	—
Dito	—	—	—
AMERIKA, Bankactiën	8¼	8¼	—
BRAZILIE, 1824 100 £	88½	89½	89
MEXICO, ... " 5 "	27½	28	27 11/16
VENEZUELA, ... " 2½ "	27½	29	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.